

REMISSVAR

2025-08-22

Dnr: BO 2025-08-21

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Mediemyndighetens rapport Tvistlösning för användare och leverantörer av videodelningsplattformar – Förslag till tvistlösning vid granskningsnämnden för radio och tv

(dnr Ku2024/01049)

Inledning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Barnombudsmannen avgränsar sitt yttrande till de frågor som berör barns möjlighet att driva processer vid granskningsnämnden.

Barnombudsmannen arbetar för barns rättigheter, med särskilt fokus på barn och unga som lever i utsatta situationer. Enligt barnkonventionens i artikel 19 ska barn skyddas mot alla former av våld, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och sexuella övergrepp. I artikel 34 stadgas att barn ska skyddas mot alla former av sexuellt utnyttjade och sexuella övergrepp. För Barnombudsmannen är skydd för barn mot våld och sexuella övergrepp en central del av myndighetens uppdrag och likaså barns delaktighet i alla frågor som rör barn.

Barnombudsmannen är sedan den 1 januari 2025 Sveriges representant i Lanzarotekommittén, dvs kommittén av parterna till Europarådets konvention om skydd av barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp (Lanzarotekonventionen). Barnombudsmannen betonar vikten av att skydda barn mot sexuella övergrepp och sexuell exploatering, och ser att övergrepp online utgör ett hot mot barn och ungas mänskliga rättigheter, och är ett alltjämt växande problem. De barn som utsätts måste ha tillgång till klagomålsfunktioner som är barnvänliga och barnanpassade.

7.2 Parterna i en tvist

Barnombudsmannen välkomnar förtydligandet i rapporten att inget i förslaget utesluter ett barn från att anhängiggöra en tvist för prövning av ärenden i granskningsnämnden. Barnombudsmannen välkomnar vidare att det inte ska krävas att barn företräds av vårdnadshavare. Detta då barn, precis som Ecpat framfört i sitt yttrande i rapporten, ofta inte kan eller vill involvera sina vårdnadshavare i problemet som uppstått i förhållande till exempelvis videodelningsplattformar. Barnombudsmannen vill i sammanhanget påtala att detta är extra viktigt för att skydda barn som befinner sig i en hederskontext, då en involvering av vårdnadshavare skulle kunna vara direkt farligt. Att barn självständigt ska kunna framföra klagomål och driva en process i granskningsnämnden ställer emellertid krav på en barnanpassad information och

en barnvänlig process, vilket Barnombudsmannen återkommer till senare i detta yttrande.

8.2 Granskningsnämndens sammansättning vid tvistlösning

Barnombudsmannen vill, i linje med vad Ecpat framfört i sitt yttrande i rapporten, påtala vikten av att någon av ledamöterna besitter särskild kunskap om sexuella övergrepp och sexuell exploatering av barn online. Detta utifrån att fenomenet sexuell exploatering av barn och sexuella övergrepp mot barn online ökar stadigt och är ett allvarligt problem som Sverige och andra länder måste komma tillrätta med. Vidare behöver kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck och kunskap om barn som utsätts för sexuella övergrepp eller sexuell exploatering från någon i barnets förtroendekrets finnas i granskningsnämnden utifrån den extra sårbarhet som finns hos dessa barn. I rapporten anförts att kompetens om barns och ungas digitala medieanvändning och riskerna med den redan finns i viss utsträckning i nämnden och att det finns möjlighet att förordna en sakkunnig som kan bistå nämnden i specifika tvister. Barnombudsmannen anser att kunskapen och kompetensen bör förstärkas och ingå i nämndens grundsammansättning för att på ett ändamålsenligt vis kunna hantera ärenden som rör barn, och barns utsatthet för sexuella övergrepp och sexuell exploatering, i vissa fall i kombination med den särskilda utsatthet som finns för barn som lever i en hederskontext.

8.3 Ansöknings-, handläggnings- och beslutsprocesser för granskningsnämnden i dess roll som tvistlösningsorgan

Barnombudsmannen anser, likt vad Ecpat framfört i sitt yttrande i rapporten, att det är viktigt att säkerställa att alla steg i processen är barnvänliga. Det ställer bland annat krav på att det ska finnas åldersanpassad information om processerna och vad barnet kan förvänta sig av en process, och att ansöknings- handläggnings- och beslutsprocesserna är anpassade för barn i olika åldrar. Utifrån hur Mediemyndigheten har beskrivit processen i rapporten ser det inte idag ut som att dessa krav är uppfyllda. Exempelvis beskrivs att processen ska vara helt skriftlig och att parterna inte har rätt att närvara för att framföra sin sak muntligt om de så önskar. Barnombudsmannen anser att ytterligare arbete behöver genomföras för att göra processerna barnvänliga. Vidare efterfrågas tydligare skrivningar om hur dessa anpassningar ska se ut så att barn de facto, och inte endast på pappret, har möjlighet att driva sina ärenden i granskningsnämnden.

Juno Blom
barnombudsman